

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 92
van **PETER PERSYN**
datum: 25 november 2016

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Het Kenniscentrum Woonzorg Brussel - Werking en initiatieven

Het Kenniscentrum Woonzorg Brussel is de inhoudelijke draaischijf voor onderzoek naar, expertiseopbouw en ontwikkeling van woonzorgzones en woonzorgconcepten. Het kreeg drie kernopdrachten: een kennisfunctie, een ondersteunings- en begeleidende functie en een stimulerende functie. In de beleidsbrief Brussel 2016-2017 stelt de minister dat hij door middel van het Brusselfonds wenst te investeren in de uitbouw van initiatieven die verschillende woonvormen en woonfuncties combineren.

1. Het Kenniscentrum ontwikkelt woonzorgzones en woonzorgconcepten.
Kan de minister een opsomming geven van de resultaten (zorgzones en zorgconcepten) die het kenniscentrum heeft voortgebracht?
2. Welke woonzorgprojecten heeft het kenniscentrum al ondersteund en begeleid?
Graag een overzicht vanaf 2014.
3. Hoe zoekt het kenniscentrum naar nieuwe partners voor de ontwikkeling van woonzorgprojecten? Welke nieuwe partners heeft het kenniscentrum al aangetrokken en voor welk project? Hoe groot is hun financiële input?
4. Hoe worden de drie kernopdrachten van het kenniscentrum beoordeeld? Door wie?
Zijn er kwaliteitsindicatoren met betrekking tot deze kernopdrachten?
5. Welke projecten zullen door het Brusselfonds steun krijgen? Gelieve per project de totale kostprijs weer te geven en de (eventueel geschatte) bijdrage die de Vlaamse Gemeenschap per project levert.
6. Wie zijn de andere partners die bij deze nieuwe projecten betrokken zijn? Gelieve per project aan te geven wie de betrokken partners zijn en hoeveel middelen ze bijdragen.

ANTWOORD

op vraag nr. 92 van 25 november 2016

van **PETER PERSYN**

1. Een opdeling in woonzorgzones gebeurde in 2007-2008 als strategisch plan voor de ontwikkeling van woonzorgprojecten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. De 33 Brusselse woonzorgzones zijn evenwichtig opgedeeld over de 19 gemeenten en de deelgemeenten van Brussel, met extra aandacht voor 11 kansarme wijken. De indeling is gebaseerd op de acht zones lokaal sociaal beleid. Om vlot te kunnen samenwerken met de OCMW's werden bij de opdeling gemeentegrenzen gerespecteerd.

Na de strategische planning werden er bouwprojecten ontwikkeld maar werd ook het concept zorgzame wijken verder uitgediept en projecten opgezet. In het Masterplan Woonzorg Brussel 2014-2020, opgemaakt door het Kenniscentrum Woonzorg Brussel, werden 33 woonzorgzones weerhouden als een territoriaal afbakeningsinstrument voor de invulling van de programmatie. De term 'zorgzame wijk' werd toegevoegd als inhoudelijk concept van geïntegreerde, buurtgerichte zorg waarbij wonen, welzijn en zorg onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Dit concept werd verder uitgediept en geoperationaliseerd, onder meer in:

- de [visietekst Buurtgerichte Zorg- De 'actief zorgzame buurt' als toekomstmodel voor Vlaanderen en Brussel](#) (april 2016) samen met VVSG, VUB, BOD, Zorgbedrijf Antwerpen, OCMW Genk, Gent, Waregem,... Deze visietekst werd intussen door 34 organisaties of gemeenten onderschreven.
- [het project 'het BuurtPensioen'](#): een vorm van pensioensparen in tijd. Mensen helpen elkaar en elke prestatie wordt geregistreerd op de persoonlijke spaarrekeningen van de deelnemers. Wanneer je later hulp nodig hebt, kun je de gespaarde tijd gebruiken om de prestaties te vergoeden. Je kan eveneens jouw gespaarde tijd doorgeven aan iemand anders. Dit concept werd uitgewerkt, uitgetest, opgevolgd en geïmplementeerd i.s.m. LDC Ado Icarus en wordt verder uitgerold met steun van Stad Brussel. Het loopt intussen in drie Brusselse wijken en we zullen het met de Stad tegen eind 2018 uitrollen in 11 wijken.
- [de AzoB-proeftuin](#): de Actief Zorgzame Buurt is een buurt waar jong en oud samen leven, waar bewoners elkaar kennen en helpen, waar zorgbehoevende personen en mantelzorgers ondersteuning krijgen, waar zorggarantie en zorgcontinuïteit geboden wordt en vrijwillige inzet de zorg betaalbaar houdt. Dit concept werd samen met de partners uit Antwerpen uitgetekend. In Antwerpen werd het uitgetest in Mortsel, in Brussel werd het projectmatig ondersteund in 2 wijken; de Brabantwijk (Schaarbeek) en wijk de Jacht (in Etterbeek). De samenhang wonen-welzijn-zorg vertaalde zich in 3 elkaar aanvullende projecten:
 - OPA (ouderen wonen passend): opgeleide vrijwilligers bouwen een vertrouwensband op met thuiswonende senioren, gaan samen met hen aan de hand van een woningscreening na hoe het gesteld is met het comfort en veiligheid van hun woning en ondersteunen hen in het ondernemen van verdere stappen i.s.m. ergotherapeut en klusdiensten.
 - Casemanagement: kwetsbare ouderen die hun zelfregie (dreigen te) verliezen omwille van een cumula van fysieke, psychische, financiële en/of sociale kwetsbaarheid worden gecoacht zodat ze (terug) aansluiting vinden met het informele en/of formele netwerk.

- Informele buurtzorgnetwerken: (oudere) buurtbewoners worden gemobiliseerd om, al dan niet als vrijwilliger, thuiswonende ouderen uit hun omgeving te helpen en te ondersteunen in hun dagelijks leven zodat deze ouderen zich beter omringd weten en zelf ook betekenisvol kunnen zijn voor anderen.

Eerstdaags gaat de publicatie *Bouwen aan een actief zorgzame buurt* naar de drukker. Het is een uitgave van het Kenniscentrum die de weerslag is van 3 jaar projecten 'Actief zorgzame buurt' in Etterbeek en de Brabantwijk uitvoerig belicht.

De resultaten van deze concepten werden ook voorgesteld en besproken op allerlei fora: studiedagen, lunchcauserieën, debatavonden, lesmomenten voor welzijnswerkers/zorgverstrekkers ...

2. Het Kenniscentrum Woonzorg ontwikkelt mee projecten maar is nooit zelf uitbater van een woonzorgproject. Ze zal op vraag van initiatiefnemers begeleidingstrajecten opzetten waarbij ze eerder een louter adviserende rol opneemt; intermediair naar de overheid, inspirerende voorbeelden doorsturen, berekening financiële haalbaarheid, mogelijke interessante contacten doorgeven...

Bij andere woonzorgvormen werd de voorbije jaren een intensief begeleidingstraject afgelegd of werd op diverse wijzen advies verleend:

- i. Lokale dienstencentra:

1. Harmonie, Brussel
2. Miro, Vorst
3. Lotus, Ukkel
4. Cosmos, Anderlecht
5. Solidariteit voor het Gezin, Anderlecht
6. Aksent, Evere
7. De Zeyp, Ganshoren
8. Parkresidentie, Jette
9. Pieter & Pauwel, Neder-Over-Heembeek
10. Zoniënzorg/Lutgardis, Oudergem
11. Aksent, Schaarbeek
12. 't Begin, Sint-Jans-Molenbeek

- ii. Dagverzorgingscentra/CADO:

1. Brailleliga, Sint-Gillis
2. Lutgardis, Oudergem
3. Pieter & Pauwel, Neder-Over-Heembeek
4. Noah, Sint-Jans-Molenbeek
5. Solidariteit voor het Gezin, Anderlecht

- iii. Alternatieve woonvormen voor ouderen en personen met handicap:

1. Harmonie, Brussel
2. Biloba, Schaarbeek
3. Muggenstraat, Brussel
4. Samenhuizen, Brussel
5. Anker, Brussel
6. Liedtssite, Schaarbeek
7. Begijnenstraat, Sint-Jans-Molenbeek
8. Begijnenpassage, Sint-Jans-Molenbeek
9. Opzichterstraat, Sint-Jans-Molenbeek

- iv. Dagcentrum handicap:

1. Zonnelied, Sint-Jans-Molenbeek

v. Woonzorgcentra/ assistentiewoningen:

1. Sint-Jozef, Evere
2. Eureka / Sint Vincentius, Evere
3. Parkresidentie, Jette
4. Solidariteit voor het Gezin, Anderlecht
5. Arabesk, Anderlecht
6. De Overbron, Neder-Over-Heembeek.

Het Kenniscentrum Woonzorg staat open voor alle initiatiefnemers. Zo waren er ettelijke gesprekken met grote ontwikkelaars over assistentiewoningen, met sociale verhuurkantoren, architecten, vzw's met intergenerationele projecten,... Met de grondregie van de stad Brussel werd overlegd over de verhuur van hun woningen, met de sociale huisvestingsmaatschappij over de link wonen-welzijn, met privépersonen over het opzetten van kangoeroewonen of van een alternatieve woonvorm voor ouderen, met een collectief ouders van personen met een beperking over een collectieve woonvorm voor hun kinderen met een beperking.

Over het project Samenhuizen werd een film gemaakt om alternatieve woonvormen voor ouderen en personen met een beperking te duiden en te promoten.

3. Het Kenniscentrum Woonzorg is verplicht om op zoek te gaan naar nieuwe initiatiefnemers. Deze moeten de visie uit het Masterplan Woonzorg onderschrijven. Het Kenniscentrum Woonzorg bestudeert steeds de context van de wijk (wijkmonitoring), brengt de sociale kaart in beeld om af te toetsen of er voor de hand liggende samenwerkingspartners aanwezig zijn. Het hanteert voor het vinden van de samenwerkingspartners verschillende methoden:

- Beroep doen op initiatiefnemers die hun interesse voor bepaalde werkvormen hebben laten blijken.
- Nagaan welke synergie mogelijk is tussen bepaalde initiatiefnemers op eenzelfde site.
- Contacten met privé-investeerders (zie o.a. Lutgardis, Sint-Jozef Evere, Livingstones Muggenstraat) en financiële instellingen (banken, maar evenzeer via Hefboom of via coöperatief gedachtengoed i.s.m. Febecoop).
- Een open oproep voor initiatiefnemers, partners, architecten, ontwikkelaars,...
- Sociale projecten waarbij subsidiëring noodzakelijk is, daarom werden de ontwikkelingen binnen VIPA nauw opgevolgd.

Enkele partners die werden aangetrokken: De Harmonie, LD³, Aksent, Cordeel, aartsbisdom, ADO Icarus, Van Roey, Familiehulp, Solidariteit voor het gezin, Stad Brussel, Livingstones cvba, Vereniging Parochiale werken, EVA, Zonnelied, De Lork, WZC Sint-Vincentius Erpe-Mere, Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij, sociaal verhuurkantoor Baïta ...

Al deze partners deden een financiële inbreng. Deze is afhankelijk van het project en de financiële sterkte van de organisatie. Het is duidelijk dat voor grote projecten stevige partners worden gezocht, terwijl voor kleinere initiatieven ook kleinere spelers worden aangezocht. Sommige financiële inbrengen waren niet zo groot (10 à 20% van de bouwkost), maar zonder deze inbreng was het project onmogelijk geweest. Deze hefboomfinancieringen gaven het project realisatiekansen.

4. Vanuit het Masterplan Woonzorg Brussel 2014-2020 werd een meerjarenplan 2015-2020 opgesteld. Dit meerjarenplan werd voorgelegd aan de stuurgroep woonzorg Brussel. De stuurgroep woonzorg Brussel wordt voorgezeten door mijn adjunct-kabinetschef, en bestaat uit vertegenwoordigers van Vlaams minister Vandeurzen, VGC-collegelid Debaets, het team Coördinatie Brussel van de Vlaamse overheid, van de administratie Zorg en Gezondheid, van de VGC-administratie Welzijn, van het VIPA, van het Huis voor Gezondheid, BWR, BOT en Kenniscentrum. Binnen de stuurgroep

worden de resultaten van de werking van het Kenniscentrum Woonzorg besproken. Dit orgaan is een kritisch reflectieorgaan dat de werking evalueert en de beleidsopties voor de toekomst vastlegt.

Op basis van het meerjarenplan 2015-2020 werd een beheersovereenkomst 2016-2020 met de Vlaamse overheid afgesloten. Het meerjarenplan 2015-2020 wordt jaarlijks vertaald in een jaaractieplan met strategische en operationele doelstellingen. De voorbije jaren werden zo 61 actiefiches voorgelegd. Deze omschrijven de actie, de aanpak, de betrokken partners, de verwachte impact, de meetbare indicatoren en de timing per project. Aan de hand van de resultaatsindicatoren wordt jaarlijks een evaluatie van de verschillende acties opgesteld. Het team Coördinatie Brussel van de Vlaamse overheid gaat jaarlijks een voortgangsgesprek aan met het Kenniscentrum Woonzorg om het lopende werkingsjaar te bespreken. Ten slotte dient het Kenniscentrum na afloop van het werkingsjaar ter evaluatie een jaarverslag in.

5. Zoals ik reeds zei bij de bespreking van de Beleidsbrief Brussel 2016-2017 in de Commissie Brussel en Vlaamse Rand, zal ik pas in de loop van 2017 een definitieve beslissing nemen over de mogelijk te subsidiëren initiatieven. Momenteel stelt het Kenniscentrum Woonzorg in samenspraak met de initiatiefnemers een voorlopige lijst op van acht projecten die passen in de aanpak 'buurtgerichte woonzorg' zoals uitgetekend in het Masterplan Woonzorg.

De definitief weerhouden projecten zullen in 2017 worden besproken en geadviseerd binnen de stuurgroep Woonzorg Brussel.

De financiering via het Vlaams Brusselfonds betreft een hefboomfinanciering waarbij meerdere overheden zich engageren. Het kan gaan over het VIPA, de VGC, de GGC, het Brussels Gewest,... De financiering vanuit het Vlaams Brusselfonds zou met een inbreng van ongeveer 150.000 euro de ontbrekende schakel vertegenwoordigen in het financieringsplaatje van een project, en nét voor dat deel waarvoor eigen financiering (leningen, ..) noodzakelijk maar vaak onmogelijk is. Het gaat hier heel concreet over projecten die in wording waren maar precies mede omwille van financiering stil lagen. De projecten worden nu opnieuw opgepikt en dienen nog verder onderzocht en besproken te worden. Projecten waarbij verschillende woonvormen en verschillende woonfuncties gecombineerd worden, worden ten stelligste aangemoedigd.

De acht voorlopige projecten kort samengevat zijn:

Gemeente	Belangrijkste initiatiefnemer	Doelgroep	Wat
1000 Brussel	LDC Forum, Baita, LivingStones	Maatschappelijk kwetsbare senioren en jonge gezinnen met anders etnisch-culture afkomst	Woon(zorg)project
1080 Molenbeek	Zonnelied, Huis Perrekens, LDC 't Begin	Mensen uit de wijk met dementie en personen met een beperking	Zorgwoningen
1070 Anderlecht	LDC Cosmos	De buurt	Nieuwe huisvesting LDC, ruimte voor tewerkstellingsproject, woonwinkel
1000 Brussel	De Overmolen, Minor-Ndako, Pag-Asa, Baita,	Minderjarige vluchtelingen of slachtoffers mensenhandel en studenten	Samenwoonvorm voor 6 minderjarige vluchtelingen en 5 studenten / jongeren
1000 Brussel	LDC Harmonie	ouderen	Huisvestiging

			dienstencentrum én 9 appartementen voor ouderen
1170 Oudergem	LDC Zoniënzorg, OCMW Oudergem, Lutgardisschool ...	Ouderen maar door de verkoop ook kinderdagverblijf en jeugd	Dienstencentrum, dagverzorgingscentrum, koop- en huurwoningen.
1070 Anderlecht	LDC Cosmos	Afrikaanse oudere vrouwen uit de wijk	Zorgwoningen
1080 Molenbeek	Vzw Zonnelied ...	Ouderen en mensen met een beperking	Woon en verblijfruimtes naast een bestaande dienst voor kortverblijf en andere woningen

6. Zie punt 5